

**Nazarii Zhmurko, PhD Student at the
Department of Economics, Tourism and Recreation
Ukrainian National Forestry University
Lviv, Ukraine**

**Ihor Solovii, Doctor of Economic Sciences, Professor
Ukrainian National Forestry University
Lviv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-676-8-3>

**COMPARATIVE ECONOMIC ASSESSMENT
OF PEATLAND CONSERVATION AND DRAINAGE SCENARIOS
IN THE SHATSK TERRITORIAL COMMUNITY**

**ПОРІВНЯЛЬНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ СЦЕНАРІЇВ
ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОСУШЕННЯ БОЛІТ У ШАЦЬКІЙ
ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ**

Болота Шацької територіальної громади є ключовим елементом екосистеми Полісся, забезпечуючи регуляцію водного балансу, природну фільтрацію води, збереження біорізноманіття та акумуляцію вуглецю. Загальна заболоченість територією становить 5233 га, що є 6,97% від загальної площі громади – 75 900 га.

Особливістю Шацької громади є розташування на її території Шацького національного природного парку (створений у 1983 році, площа – 48 977 га), землі якого займають 64% території громади.

Негативні наслідки для боліт для ШНПП мала осушувальна меліорація, проведена в районі Шацьких озер у 60-80-х роках. Меліоративні заходи призвели до істотних змін в природних процесах, зокрема, зменшення площі водно-болотних угідь, зниження води в озерах та загальної площі водозбору.

Екологічні проблеми пов'язані з меліоративним освоєнням боліт виникли і загострилися з початком широкомасштабної компанії осушення перезвожених земель започаткованої в 1954 році і особливо після 1961 року. З цього моменту темпи робіт з осушення земель випереджали можливості їх якісного і ефективного сільськогосподарського використання. Будівництво осушувальних систем проводилося за принципом мінімально встановлених витрат на 1 га осушеного болота із досягненням максимально можливого коефіцієнту земельного використання (0,9 і більше), збільшення продуктивності полів для зручності і ефективності використання техніки тощо.

• Максимальний щорічний збиток (верхня оцінка): $9,000 \times 32,80 \text{ грн} = 295\,200,00 \text{ грн/рік}$.

Для обрахунків слід взяти проміжний результат $B_{carbon} = 245\,600,00 \text{ грн/рік}$ для середнього розрахунку

$NPV_{carbon} = B_{carbon} \cdot \alpha = 245\,600,00 \times 12.462221 \approx 3\,061\,000,00 \text{ грн}$.

2.3. Загальний NPV сценарію збереження:

$NPV_{cons} = NPV_{tour} + NPV_{carbon} = 62\,311\,105,00 + 3\,061\,000,00$
 $= 65\,372\,105,00 \text{ грн}$.

Отже, економічна оцінка сценаріїв збереження та осушення боліт Шацької територіальної громади показує, що природоорієнтовані підходи значно переважають аграрне використання осушених земель. Сценарій осушення на 300 га демонструє негативну чисту теперішню вартість ($NPV \approx -2,19 \text{ млн грн}$), тобто інвестиції в меліорацію та обслуговування дренажної інфраструктури не окуповуються протягом 20 років. У той же час, сценарій збереження боліт, враховуючи уникнені втрати від деградації туристичної привабливості та уникнені кліматичні та вуглецеві витрати, має позитивну $NPV \approx 65,3 \text{ млн грн}$ – тобто економічна вигода від збереження природних функцій боліт перевищує будь-які потенційні доходи від їх осушення.

Таким чином, з точки зору екологічної стійкості та економічної доцільності, пріоритетним рішенням для громади є збереження та ренатуралізація болотних угідь, що забезпечує стабільність водного балансу, підтримку біорізноманіття, накопичення вуглецю та довгострокові соціально-економічні вигоди.

Література:

1. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття: Стратегія; Рада Європи, 25 жовт. 1995. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_711

2. Кабінет Міністрів України. (2004, 22 вересня). Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки (Розпорядження № 675-р). Законодавство України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2004-%D1%80>

3. Про заходи щодо охорони водно-болотних угідь, які мають міжнародне значення: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.1995 № 935. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/935-95-%D0%BF>

4. Лінтур І.В., Нестерова С.В. Аналіз вигод і витрат в мікроекономічних дослідженнях. *Освіта і наука*. 2022. Вип. 2 (33). С. 277–285.

5. World Bank. State and Trends of Carbon Pricing 2024. Washington, DC: World Bank. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-2127-1>.